

fri Maadighed som Folketirke, saa er jeg overbevist om, at der vil kunne bygges saa mange Kirker, som der behøves, og at den vil finde rigeligt til at lønne sine Præster med, men Fordringerne fra disses Side vilde da heller ikke blive saa store, og jeg tror, dette vilde være til overordentlig Lykke og Vel for vort Samfund. Thi saaledes som Forholdet er nu, er det jo faktisk dette, at Staten sender Mænd ud som Præster, og kun som Statsembedsmænd. De hedde Præster men ere kun Statsembedsmænd. De komme fra Hovedstaden, fra Universitetet, med videnskabelig Uddannelse og komme med store Forudsætninger om deres Betydning i Samfundet. De komme særlig ud som Højrepolitikere. (Modsigelse). Ja, ikke alene nu i vor Tid, men det vilde de altid gøre, saa længe de blive stående i de nuværende Forhold. De blive sendte ud for at prædike for Folket den Lære, som de velstillede i Samfundet skønne, er den rette, og de komme ud til en Befolkning, som de intet kende til, og som de i den korte Tid, de ere imellem den, kun komme til at kende lidt til, fordi de naturligvis ere i Besiddelse af større aandelige Forudsætninger, ere, hvad man ikke kan undre sig over, i Besiddelse af et vist aandeligt Humør og føle sig egentlig talt nærmest talbede til at gaa ud at være Ledere, politiske Ledere; mere end at prædike Kærlighed og Forsagelse for de andre drage de ud at revse dem i deres Laster, men et inderligt Samliv med Menigheden som Sjelesørgere eller slygt er der vel ingen, der vil paastaa, for Øjeblikket finder Sted, bortset fra Undtagelser. Desto mere mærkeligt er det at se, at man trænger til alle disse ny Kirker. Naar man ser hele Landet rundt, staa jo Kirkerne ofte tomme, hvorfor skal man saa have de ny Kirker? Rundt omkring staa de jo tomme, oftest paa Landet. (Modsigelse af Tang og andre). Ja, undskyld, jeg kender en lille Smule til det, saa vel som de andre ærede Medlemmer. Og har der yttret sig en stærk Trang dertil, saa lad os da saa en Kirkeforsatning, en Folketirke, lavet i Henhold til Grundloven, og saa sige til denne Kirke: Værs'go, der have I Indtægterne, saa kunne I bygge, som I ville. Hvis man vil drage en Parallel med andre Kirkesamfund, saa finder man ikke saadanne Donninger til Præsterne og ikke saadanne Pragtbygninger; i de reformerte Lande finder man dem ikke, og naar man gaar til de katolske Lande . . . (Afbrydelse). Ja, men der er det, at Kirkerne blive byggede for alle de Midler, som Kirkens Medlemmer kænkte dertil. Gaar man saa til Gejstligheden, finder

man ikke disse aandeligt højt uddannede Mænd som Folkets Sjelesørgere og ikke disse højtstillede og højtlønnede Præster. (Modsigelse). Ja, man finder naturligvis Kirkepræster, Overgraderne højt lønnede, men de Tusinder og Tusinder af læge gejstlige, Sognepræsterne ere sandelig anderledes tarvelig lønnede end her i Landet. De ere lønnede og leve om trent som den Befolkning, de bo imellem, og dele Naar med den. Derfor trænge de gejstlige ind i Familierne, ere Familiernes Venner og kunne arbejde med dem, hvorimod der her hos os kun undtagelsesvis finder et virkelig kristeligt Kærlighedsforhold Sted mellem Præst og Menighed. Hvor skalde nu ogsaa Præsterne kunne kende deres Menigheder? Det gaar jo ud paa netop for en stor Del at gøre dem til verdslige Embedsmænd og skaffe dem højere og højere Løn. De jages jo fra den ene Menighed til den anden. I de katolske Lande sidder den fattige Sognepræst i Menigheden fra sin Ungdom til Alderdommen og deler Naar med Menigheden. Hos os søge Præsterne 7—8 Naar efter deres Usættelse nyt Embede, og saaledes gøre de en 3—4 Gange, indtil de havne i et af de flottest udstyrede Embeder. En Præst bliver først den rigtige Præst, naar han har virket i sin Menighed i hen ved en Menneskealder, saa bliver han først hjemme i Menigheden, men under de nuværende Forhold kan han aldrig blive det. Jeg tvivler ikke paa, at der er Trang til Kirker og Præster rundt omkring i Landet, men jeg tror, at Befolkningen ikke finder sin Trang til Religion tilfredsstillet i den luteriske Kirke, saaledes som den her er indrettet, aldeles ikke, og det at man bygger ny Kirker, vil ikke hjælpe det allermindste. Jeg vil henstille til det høje Ting og særlig til den hidtidige Opposition i Folketinget at følge det hidtil benyttede Princip, at nægte Tilskud fra Statens Side til disse Kirker og sige til Kirken, til Kultusministeren: Der er sandelig lagt Indtægter nok derhen, benyt dem paa rette Maade, saa vil der ogsaa kunne bygges de nye Kirker, som behøves, og lønnes alle de Embedsmænd, der behøves. Men skal Staten styde hderligere til, maa vi saa ikke vente, til der kommer en Forsatning for Kirken, en Forsatning, der gør den til en virkelig Folketirke og ikke alene til en Statskirke, hvis Tjeneres fornemste Virksomhed er den at skulle prædike verdslig Moral og prædike Højrepolitikk her i Landet (Tang: Naa! Naa!) (Afbrydelse af Flere). Ja, Højrepolitikk i den Forstand, Øjeblikkets Strid hen tyder jeg naturligvis ikke til, men til, at